

ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

*Л.О. Міронова,
кандидат економічних наук, доцент*

*О.В. Моїсеєнко,
аспірантка*

Дніпропетровська державна фінансова академія

У статті розглянуто теоретичні аспекти розуміння суті фінансового потенціалу регіону. Проаналізовано та систематизовано основні підходи до визначення поняття «фінансовий потенціал регіону».

***Ключові слова:** потенціал, фінансовий потенціал, фінансовий потенціал регіону, фінансові ресурси.*

В статье рассмотрены теоретические аспекты понимания сути финансового потенциала региона. Проанализированы и систематизированы основные подходы к определению понятия "финансовый потенциал региона".

***Ключевые слова:** потенциал, финансовый потенциал, финансовый потенциал региона, финансовые ресурсы.*

Актуальність теми дослідження. У ході трансформаційних процесів в економічній системі України, які супроводжуються прагненням регіонів до набуття більшої фінансової та адміністративної самостійності, особливу роль починає відігравати фінансовий потенціал, який є запорукою їхнього соціально-економічного зростання та забезпечення економічної безпеки. Термін «фінансовий потенціал» останніми роками широко вживається економістами й політичними діячами країни, проте його суть до теперішнього часу не має точного визначення.

Постановка проблеми. В економічній літературі сьогодні досить активно використовується поняття «фінансовий потенціал», але його зміст багатьма науковцями трактується по-різному. Причина такої ситуації полягає в тому, що це поняття характеризується складністю та багатоаспектністю. Так, в окремих джерелах поняття фінансового потенціалу

ототожнюють з бюджетним, податковим та інвестиційним потенціалом. Така підміна понять або їхнє ототожнення значним чином ускладнює дослідження фінансового потенціалу не кажучи вже про можливість його аналізу та оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження сутності та теоретичних основ формування категорії «фінансовий потенціал регіону» присвячено значну кількість наукових публікацій. У різні періоди вагомий внесок у дослідження окремих аспектів цієї проблематики зробили такі вчені як Ж.Г. Голодова, І.І. Чуницька, А.Б. Ахмедов, К.В. Іоненко, Т.В. Дороніна, С.С. Шумська, С.В. Зенченко, В.С. Свірський, В.Г. Боронос, Л.О. Герасимчук, М.А. Козоріз, Г.В. Возняк та інші.

Водночас питання розширеного та змістовного наповнення «фінансового потенціалу регіону» як економічного терміна, який збагачує наше уявлення щодо його місця та місії в економіці регіону, а

також можливостей впливати на його соціально-економічний розвиток, і надалі залишається відкритим.

Мета статті полягає в узагальненні та поглибленні теоретичних підходів до визначення суті фінансового потенціалу регіону.

Викладення основного матеріалу. Фінансовий потенціал як економічна категорія в сучасній науці розглядається з різних сторін. Наприклад, з позиції права власності термін «фінансовий потенціал» розглядають як фінансовий потенціал держави, фінансовий потенціал регіону й фінансовий потенціал підприємства, а залежно від часу відтворення він буває накопичений та поточний.

Перш ніж розпочати розгляд численних тлумачень поняття «фінансовий потенціал», необхідно визначити загальне значення поняття «потенціал». Термін «потенціал» походить від латинського слова «*potentia*», що в перекладі означає «приховані можливості». Енциклопедія трактує термін «потенціал» як «сукупність наявних засобів, можливостей у певній галузі...» [3].

Великий тлумачний словник української мови трактує слово потенціал так [5]:

- сукупність усіх наявних засобів, можливостей та продуктивних сил і т. ін., які можуть бути використані в певній галузі або сфері;

- запас чого-небудь, резерв;

- приховані можливості для якої-небудь діяльності, що можуть бути використані за певних умов.

В економічному енциклопедичному словнику знаходимо визначення «потенціалу» як «наявних в економічного суб'єкта ресурсів, їх оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення поставленої мети» [9]. В загальному розумінні «потенціал» розглядається як «засоби, запаси, джерела, які є в наявності й можуть бути мобілізовані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення якого-небудь завдання; можливості окремої особи, суспільства, держави в певній області» [25]

Таким чином, у фінансовій науці існує декілька підходів до розуміння суті поняття

«потенціал»: або як сукупності ресурсів та факторів, або як сукупності можливостей [15].

Враховуючи вищезазначене, ключовим поняттям для формулювання змісту категорії «фінансовий потенціал» є саме «можливість», оскільки наявність фінансового потенціалу не обов'язково передбачає його реалізацію. З огляду на це під потенціалом території слід вважати можливість залучення та використання ресурсів з метою забезпечення її ефективного функціонування. У такому випадку низький потенціал території означає, що дана територія характеризується обмеженими можливостями щодо залучення ресурсів.

«Фінансовий потенціал» є значно ширшим поняттям за «фінансові ресурси», оскільки останні він включає в себе. Фінансові ресурси вказують лише на наявні можливості соціально-економічного розвитку на макро- та мікрорівні, не сповна відображаючи чимало процесів, пов'язаних із мобілізацією ресурсів й використанням їх потенційних резервів [24]. Автори фінансово-економічного словника під фінансовими ресурсами розуміють сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання і є джерелом їх виробничого і соціального розвитку [11].

Фінансові ресурси, що у загальному вигляді представляють собою сукупність грошових коштів, які знаходяться у розпорядженні різних учасників економічної системи (держави, підприємств, домогосподарств тощо), характеризують лише одну зі складових фінансового потенціалу - фактично спожиту його частку. Натомість фінансові ресурси, в принципі, не можуть врахувати цілий ряд особливостей фінансового потенціалу, як-то: можливість реалізації прихованих резервів, здатність до збільшення обсягів фінансових ресурсів, ймовірність отримання додаткових ресурсів тощо. Саме неспроможність поняття «фінансові ресурси» описати всі можливості території з генерації різних потоків грошових коштів і обумовили виникнення поняття «фінансовий потенціал». Для демонстрації різниці між «фінансовим потенціалом» та

«фінансовими ресурсами» пропонується схематичне відображення місця фінансових

ресурсів у фінансовому потенціалі (рис. 1) [4].

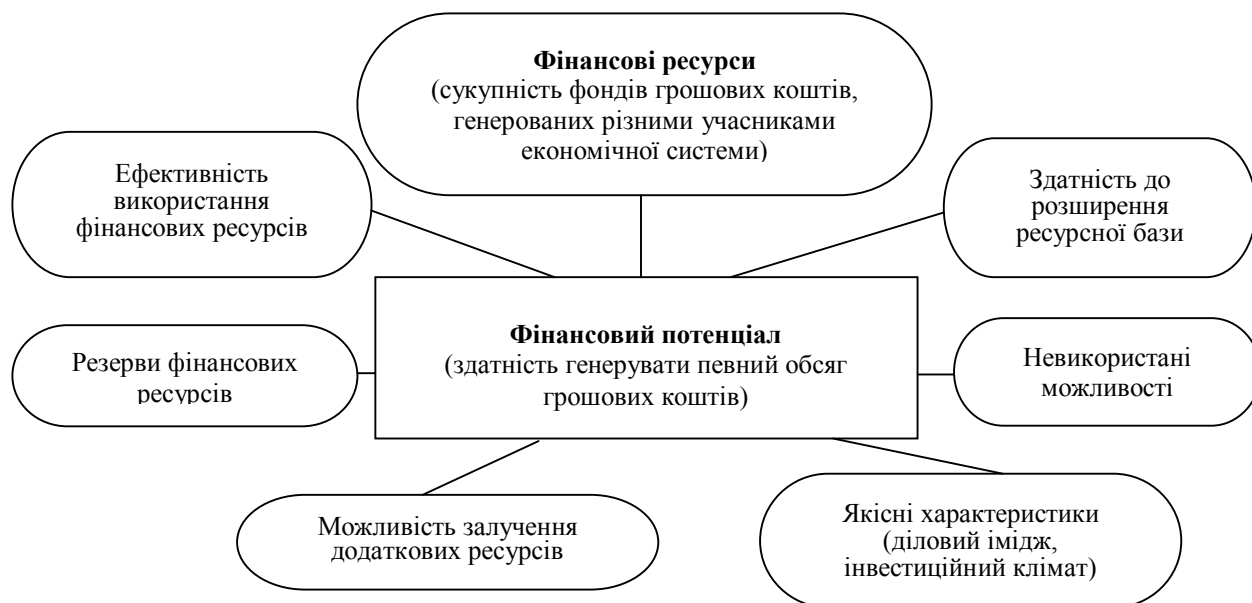

Рис. 1. Фінансовий потенціал та місце в ньому фінансових ресурсів

Виділення різними авторами ключових характеристик дозволило систематизувати визначення фінансового потенціалу за такими підходами: ресурсний (з позиції спроможності), комбінований та екстремальний.

Відповідно до ресурсного підходу фінансовий потенціал являє собою сукупність фінансових ресурсів. Деякі автори наголошують саме на тому, що фінансовий потенціал становить не тільки використовувані в певний момент часу

фінансові ресурси, а й ті, які залишаються незадіяними, але в будь-який момент можуть бути мобілізовані. Згідно з визначеннями даного підходу потенціал - це ресурси. Не можливо не погодитися з цим, оскільки, як було відзначено раніше, ключовим словом для відображення змісту потенціалу є «можливість». Саме тому більш влучним є розгляд фінансового потенціалу як здатності (синонім «можливості») (табл. 1) [4].

Таблиця 1

Ресурсний підхід до визначення поняття «фінансовий потенціал»

Автор(и)	Фінансовий потенціал – це
Г.В. Возняк [6]	сукупність фінансових ресурсів, які є в розпорядженні регіональних органів влади та використовуються з метою забезпечення соціально-економічного (поступального) розвитку регіону
В.С.Свірський [24]	сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, що можуть бути мобілізовані та реалізовані фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період часу
В.Г.Бикова [2]	сукупність фінансових ресурсів, що беруть участь у виробничо-господарській діяльності; він характеризується можливістю їхнього залучення для фінансування майбутньої діяльності й певних стратегічних напрямів розвитку підприємства
В.М. Лексін, О.М. Швецов [19]	сукупність потенціалу власних фінансових ресурсів регіону
С.В. Зенченко [12]	сукупність наявних на території фінансових і грошових ресурсів, необхідних для підтримки стійкої економічної діяльності регіону
К.В. Іоненко [13]	органічна єдність наявних фінансових ресурсів і можливостей їхнього використання в межах певної адміністративно-територіальної одиниці

У визначеннях, віднесених до комбінованого підходу, наголошується як на фінансових ресурсах, так і на фінансових можливостях, які вони характеризують. Відповідно до цієї групи визначень ключовим поняттям у розумінні фінансового потенціалу все ж таки є фінансові ресурси [4].

З позиції спроможності «фінансовий потенціал» розглядається з якісного боку і

визначається як спроможність або можливість використати наявні фінансові ресурси.

Цей підхід передбачає здатність до застосування наявного фінансового потенціалу, а вже потім його приріст через використання потенційних фінансових ресурсів (табл. 2) [8].

Таблиця 2

Підхід з позиції спроможності до визначення поняття «фінансовий потенціал»

Автор(и)	Фінансовий потенціал – це
І.І. Чуницька [27]	здатність держави до залучення та ефективного використання фінансових ресурсів з метою забезпечення економічного розвитку
П.В. Олейнік [20]	порівняно з І.І. Чуницькою, у своєму визначенні розширює коло суб'єктів до держави, її ланок, у тому числі економіки, її комплексів, галузей і підприємств
В.О.Кунцевич [17]	здатність до оптимізації фінансової системи із залучення та використання фінансових ресурсів
Е.А. Ісаєв [14]	здатність до саморозвитку, стабільного та прискореного економічного зростання на основі інтенсивних та інноваційних факторів розвитку та посилення соціальної орієнтації ринкової економіки регіональної території
Н.В. Саїнчук [23]	сукупність реальних і прихованих (нереалізованих) ресурсних можливостей
Ф.І. Євдокимов, О.В. Мізіна. [10]	можливості для ефективного розподілу фінансових ресурсів
Н.М. Сабітова. [22]	здатність наявних ресурсів регіону приносити дохід різним економічним суб'єктам в певний період часу
Е.К. Конярова [16]	система економічних відносин, під дією яких відбувається процес відтворення в регіоні

Екстремальний підхід об'єднує визначення, згідно яких пропонується розуміти фінансовий потенціал, що може бути задіяний для будь-яких цілей, що

залежать від рішень державних органів управління, для досягнення рівня економічного розвитку та фінансового стану території (табл. 3).

Таблиця 3

Екстремальний підхід до визначення поняття «фінансовий потенціал»

Автор(и)	Фінансовий потенціал – це
В.М. Павлов [21]	максимум функціональних можливостей соціально-економічного розвитку
А.Б. Ахмедов [1] та Ж.Г. Голодова [7]	максимально можливий обсяг фінансових ресурсів, що відображає гіпотетично доступний обсяг фінансових ресурсів, оскільки такий обсяг ніколи не буде мобілізовано

Таке різноманіття підходів до визначення фінансового потенціалу території, безумовно, свідчить про багатогранність категорії. В.Г. Борнос надає таке визначення фінансового потенціалу території: фінансовий потенціал території - це гіпотетична можливість території залучати, створювати та використовувати фінансові ресурси з метою забезпечення її ефективного функціонування та розвитку. Дане

визначення є поєднанням таких ключових положень [4]:

- базовою характеристикою потенціалу є «можливість»;
- можливість є саме гіпотетичною, тобто вона не обов'язково має бути використана;
- метою реалізації фінансового потенціалу території є просте та розширене відтворення (функціонування та розвиток) даної території;

- використання, залучення та створення ресурсів уособлюють наявні, незадіяні та нові фінансові ресурси.

Науковий підхід до дослідження фінансового потенціалу регіону передбачає необхідність обґрунтування його теоретичної моделі, що має не тільки найбільш повно описувати даний об'єкт, а й бути інструментом його поглибленого вивчення.

Концепція формування регіонального фінансового потенціалу спрямована на оптимізацію ресурсозабезпечення територіального економічного розвитку, підвищення результативності та конкурентоспроможності господарської діяльності регіону. Найбільш оптимальною є структура фінансового потенціалу регіону, яка наведена на рисунку 1 [26].

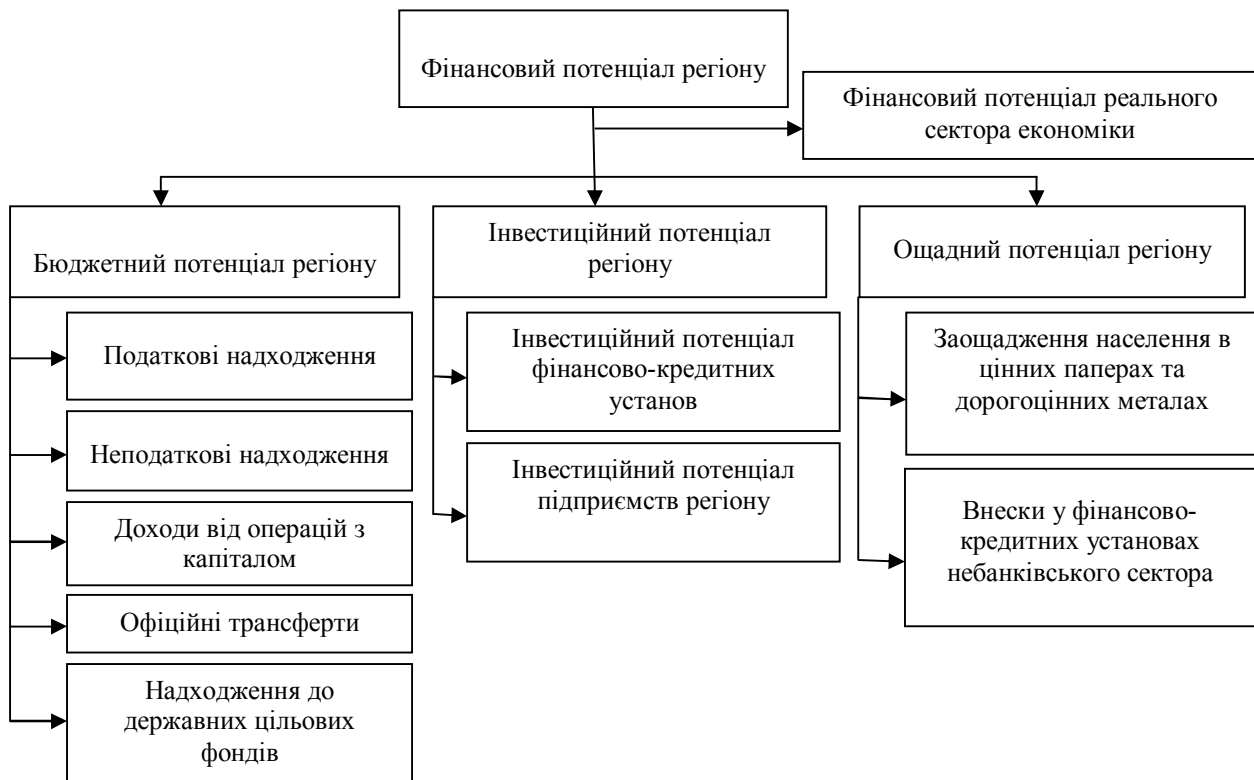

Рис. 2. Складові елементи фінансового потенціалу регіону

Така позиція поглиблює уявлення щодо впливу окремих елементів на фінансовий потенціал регіону як економічну систему мезорівня.

Запропонована структура фінансового потенціалу регіону передбачає усі названі елементи, причому нехтування будь-яким з них не дозволить викристалізувати зміст цього різноаспектного поняття [15].

Зростання фінансового потенціалу регіону залежить від фінансових результатів і можливостей реального сектора економіки, фінансово-кредитної системи, наповненості регіональних бюджетів, фінансової спроможності населення.

Висновки. Фінансовий потенціал – одна із ключових характеристик усієї

економічної системи держави. Очевидно, що наявних фінансових ресурсів недостатньо для успішного соціально-економічного розвитку держави. Відтак забезпечення сталих темпів розвитку економіки значною мірою залежить від оцінки і максимальної мобілізації прихованої чи нереалізованої частини фінансового потенціалу регіону та ефективного його використання.

На сьогоднішній день комплексне дослідження фінансового потенціалу регіону стає особливо актуальним, оскільки результати дали б можливість виявити внутрішні негаразди, уникнути зайвих фінансових ризиків інвесторам, а отже підвищити стабільність та збалансованість економіки регіону.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Ахмедов, А.Б.* Финансовый потенциал региона и его использование в системе межбюджетных отношений [Текст] : автореф. дисс. канд. экон. наук : спец. 08.00.10 / А.Б. Ахмедов. - Махачкала, 2005. – 27 с.
2. *Бикова, В.Г.* Оцінка та планування фінансово-економічного потенціалу підприємств загальнодержавного значення [Текст]: автореф. дис. канд. экон. наук / В.Г. Бикова. – К., 2006 – 24 с.
3. Большой экономической словарь [Текст] / Под ред. А. Н. Азрилияна. - 4-е изд. доп. и перераб. - М. : Институт новой экономики, 1999. - 1248 с.
4. *Боронос, В.Г.* Дослідження сутності фінансового потенціалу території [Текст] / В.Г. Боронос // Экономика и управление. - 2012. - № 4. – С. 77-85.
5. Великий тлумачний словник української мови (з дод. та допов.) [Текст] / Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВГФ “Перун”, 2005. – 1728 с.
6. *Возняк, Г.В.* Фінансовий потенціал регіону та проблеми його оцінки [Електронний ресурс] / Г.В. Возняк // Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/66671.doc.htm
7. *Голодова, Ж.Г.* Формирование и управление финансовым потенциалом региона в целях обеспечения его экономического роста [Текст]: дисс. доктора экономических наук: 08.00.10 / Ж.Г. Голодова. – М., 2010. – 446 с.
8. *Григоренко, В.О.* Фінансовий потенціал території: теоретичні аспекти та механізм формування / В.О. Григоренко [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/en_oif/2011_8_2/31.pdf
9. Економічний енциклопедичний словник [Текст] : У 2 т. - Т. 2 / За ред. С.В. Мочерного. – Львів : Світ, 2006. - 568 с.
10. *Євдокимов, Ф.І.* Дослідження категорії «економічний потенціал промислового підприємства» [Текст] / Ф.І. Євдокимов. О. В. Мізіна // Наукові праці ДонНТУ. - 2004. - Вип. 75. -165 с.
11. *Загородній А.Г.* Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, – Львів : Видавництво національного університету «Львівська політехніка», 2005. - 714 с.
12. *Зенченко, С.В.* Бюджетный потенциал региона и методические подходы к его оценке [Текст] / С. В. Зенченко // Региональные проблемы преобразования экономики. - Махачкала: РАН ИСЭИ ДНЦ, 2008. - № 1(14). - С. 158-168.
13. *Іоненко, К.В.* Формування та оцінка фінансового потенціалу регіону [Текст] : дис. канд. экон. наук / К.В. Іоненко. – К., 2007. – 168 с.
14. *Исаев, Э.А.* Финансовый потенциал крупного экономического региона [Текст] / Э.А. Исаев ; науч. ред. Ю.И. Любимцев. - М. : ЗАО Издательство «Экономика», 2007. - 207 с.
15. *Козоріз, М.А.* Фінансовий потенціал регіону: економічна суть та структура [Текст] / М.А. Козоріз, Г.В. Возняк // Економічні науки. - 2011. - Вип. 8 (29). - Ч. 3. – С. 48-56.
16. *Конярова, Э.К.* Управление воспроизводством финансового потенциала региона [Текст] : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством». 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Конярова Э. К. - Ижевск, 2005. - 20 с.
17. *Кунцевич, В.О.* Поняття фінансового потенціалу розвитку підприємства та його оцінки [Текст] / В.О. Кунцевич // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 7. – С. 123-130.
18. *Лисяк, Л.В.* Місцеві фінанси і місцеві бюджети в системі регіональної політики саморозвитку [Текст] / Л.В. Лисяк, В.Я. Олійник, М.І. Деркач // Вісник ДДФА. – 2012. – №2 (28). - С. 103-109.

19. *Лексин, В.Н.* Государство и регионы. Теория и практика государственного регулирования территориального развития [Текст] / В.Н. Лексин. А.Н. Швецов. - М.: Эдиториал УРСС, 2003. - 368 с.
20. *Олейник, П.В.* Формирование финансового потенциала инвестирования экономики региона [Текст]: автореф. дис. канд. экон. наук / П.В. Олейник. - М., - 2009. - 19 с.
21. *Павлов, В.Н.* Факторы роста и модернизации финансового потенциала региона [Текст] / В.Н. Павлов // Финансы. - 2011. - № 7. - С. 62-64.
22. *Сабитова, Н.М.* О понятии финансового потенциала региона и методологии его оценки [Текст] // Финансы. - 2003. - № 2. С. 63.
23. *Сайнчук, Н.В.* Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності в Карпатському регіоні (на прикладі соціальної сфери) : автореф. дис. канд. экон. наук. - Ірпінь, 2003. - 21 с.
24. *Свірський, В.С.* Теоретичний аналіз взаємозв'язку понять «фінансові ресурси» та «фінансовий потенціал» [Електронний ресурс] / В.С. Свірський [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/ inek/2010_2/233.pdf.
25. Управление организацией [Текст] : Энцикл. слов. - М. : Издательский Дом ИНФРА-М, 2001. - 822 с.
26. Фінанси підприємств : підручник [Текст] / керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. - 3-тє вид., перероб. та доп. - К. : КНЕУ, 2000. - 460 с.
27. *Чуницька, І.І.* Бюджетно-податкові важелі формування фінансового потенціалу держави [Текст]: автореф. дис. канд. экон. наук / І.І. Чуницька // Податкова академія України. - Ірпінь, 2009. - 18 с.

This topic is of lasting importance in the sense of the financial potential of a country being basic to its economic growth. The economic growth is essential to any subject of economic relations. Therefore, the strategy of regional development should be drawn on the effective use of the actual financial potential. Thus, it plays the major part in sustaining the stable economy, in general, and proportional and well-balanced functions of its branches, in particular.

The concept of our interest needs to be clearly defined for the further correct research into how it can be applied to the estimation of the actual financial state of a region and to the practices of its effective management. This will enable to further state its basic features, components, and the main influential powers it possibly undergoes.

The paper deals with the theoretical foundations that open the way for the concept "financial potential" to be scientifically treated. These are taken into account in the author's efforts to develop the current topic; moreover, in the current work, the main approaches to the definition of "financial potential of a region" meet the analysis and get systematized.

The objective of the article is to generalize on and further develop the theoretical foundations that underlie the concept of the "financial potential of a region".

Financial potential, at this, becomes the central feature of the entire economic system of the country. It always becomes evident, while dealing with the financial potential, that certain states of economy lack the expected growth because the financial potential is not sufficient. Therefore, the stable economic growth of the entire country requires the estimation of all possible amounts of the financial potential and, besides, the accumulation of its unrevealed or passive sectors, and, at last, the ways of the effective work of all the components of this economic phenomenon.

The outcome of the further research through the mentioned dimensions is able to prognosticate the intrinsic discords of the financial mechanisms and the unwanted financial risks on the part of investors; it can also promote the expected economic stability of the region.

Key words: *financial potential, financial potential of a region, financial resources, the concept definition, economic stability, economic growth.*

REFERENCES

1. *Ahmedov, A.B.* Finansovyy potencial regiona i ego ispolzovanie v sisteme mezhdubzhetnyh otnosheniy [Tekst] : avtoref. disc. kand. ekon. nauk: spec. 08.00.10 / A. B. Ahmedov. - Mahachkala, 2005. – 27 s.
2. *Bikova, V.G.* Ocinka ta planuvannya finansovo-ekonomichnogo potencialu pidpriyemstv zagalnoderzhavnogo znachennya [Tekst]: avtoref. dis. kand. ekon. nauk / V.G. Bikova. – K., 2006 – 24 s.
3. Bolshoy ekonomicheskii slovar [Tekst] / Pod red. A.N. Azriliyana. - 4-e izd. dop. i pererab. - M. Institut novoy ekonomiki, 1999. - 1248 s.
4. *Boronos, V.G.* Doslidzhennya sutnosti finansovogo potencialu teritoyi [Tekst] / V.G. Boronos // Ekonomika i upravlenie. - 2012. - № 4. – S. 77-85.
5. Velikiy tlumachniy slovník ukraïnskoï movi (z dod. ta dopov.) [Tekst] / Uklad. i gol. redaktor V.T. Busel. – K.: Irpin: VGF «Perun», 2005. – 1728 s.
6. *Voznyak, G.V.* Finansoviy potencial regionu ta problemi yogo ocinki / G.V. Voznyak [Elektronniy resurs]. - Rezhum dostupu http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/66671.doc.htm
7. *Golodova, Zh.G.* Formirovanie i upravlenie finansovym potencialom regiona v celyah obespecheniya ego ekonomicheskogo rosta [Tekst] : diss. doktora ekonomicheskikh nauk: 08.00.10 / Zh.G. Golodova. – M., 2010. – 446 s.
8. *Grigorenko, V.O.* Finansoviy potencial teritorii: teoretichni aspekti ta mehanizm formuvannya / V.O. Grigorenko [Elektronniy resurs]. - Rezhim dostupu : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/en_oif/2011_8_2/31.pdf
9. Ekonomichniy enciklopedichniy slovník [Tekst] : U 2 t. T. 2 / Za red. C.B. Mochernogo. - Lviv: Svit, 2006. - 568 s.
10. *Yevdokimov, F.I.* Doslidzhennya kategorii «ekonomichniy potencial promislavogo pidpriemstva» [Tekst] / F.I. Yevdokimov, O.V. Mizina // Naukovi praci DonNTU. - 2004. - Vip. 75. -165 s.
11. *Zagorodniy, A.G., Voznuk G.L.* Finansovo-ekonomichniy slovník. – Lviv : Vidavnicтво nacionalnogo universitetu «Lvivska politehnika», 2005. - 714 s.
12. *Zenchenko, S.V.* Budzhetnyy potencial regiona i metodicheskie podhody k ego ocenke [Tekst] / S.V. Zenchenko // Regionalnye problemy preobrazovaniya ekonomiki. - Mahachkala: RAN ISEI DNC, 2008. - № 1(14). - S. 158-168.
13. *Ionenko, K.V.* Formuvannya ta ocinka finansovogo potencialu regionu [Tekst] : dis. kand. ekon. nauk / K.V. Ionenko. K., 2007. – 168 c.
14. *Isaev, E.A.* Finansovyy potencial krupnogo ekonomicheskogo regiona [Tekst] / E.A. Isaev; nauch. red. U.I. Lubimcev. - M.: ZAO Izdatelstvo «Ekonomika», 2007. - 207 s.
15. *Kozoriz, M.A.* Finansoviy potencial regionu: ekonomichna sut ta struktura [Tekst] / M.A. Kozoriz, G.V. Voznyak // Ekonomichni nauki. - 2011. - Vip. 8 (29), ch. 3. – S. 48-56.
16. *Konyarova, E.K.* Upravlenie vosproizvodstvom finansovogo potenciala regiona [Tekst] : avtoref. diss. na soiskanie uchenoy stepeni kand. ekon. nauk: spec. 08.00.05 «Ekonomika i upravlenie narodnym hozyaystvom». 08.00.10 «Finansy, denezhnoe obraschenie i kredit» / Konyarova E. K. - Izhevsk, 2005. - 20 s.
17. *Kuncevich, V.O.* Ponyattya finansovogo potencialu rozvitku pidpriemstva ta yogo ocinki [Tekst] / V. O. Kuncevich // Aktualni problemi ekonomiki. – 2004. – № 7. – S. 123-130.
18. *Lisyak, L.V.* Miscevi finansi i miscevi budzheti v sistemi regionalnoye politiki samorozvitku [Tekst] / L.V. Lisyak, V.Ya. Oliynik, M.I. Derkach // Visnik DDFA. – 2012. – №2 (28). - S. 103-109.

19. Leksin, V.N. Gosudarstvo i regiony. Teoriya i praktika gosudarstvennogo regulirovaniya territorialnogo razvitiya [Tekst] / V.N. Leksinn, A.N. Shvecov. - M.: Editorial URSS, 2003. - 368 s.
20. Oleynik, P.V. Formirovanie finansovogo potentsiala investirovaniya ekonomiki regiona [Tekst] : avtoref. dis. kand. ekon. nauk / P.V. Oleynik. - M., 2009. – 19 s.
21. Pavlov, V.N. Faktory rosta i modernizatsii finansovogo potentsiala regiona [Tekst] / V.N. Pavlov / Finansy. – 2011. – № 7. – S. 62–64.
22. Sabitova, N.M. O ponyatii finansovogo potentsiala regiona i metodologii ego ocenki [Tekst] // Finansy. – 2003. – № 2. - S. 63.
23. Sainchuk, N.V. Finansoviy potentsial investitsiynyi diyalnosti v Karpatskomu regioni (na prikladi socialnyi sferi) : avtoref. dis. kand. ekon. nauk. - Irpin, 2003. -21 s.
24. Svirskiy, B.C. Teoretichniy analiz vzaemozv'yazku ponyat «finansovi resursi» ta «finansoviy potentsial» [Elektronniy resurs] / B.C. Svirskiy // Rezhim dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_2/233.pdf.
25. Upravlenie organizatsiyei [Tekst] : Encikl. slov. - M. : Izdatelskiy Dom INFRA-M, 2001. - 822 s.
26. Finansi pidpriyemstv : pidruchnik [Tekst] / kerivnik avt. kol. i nauk. red. prof. A.M. Podiyrogin. - 3-ti vid., pererob. ta dop. - K. : KNEU, 2000. - 460 s.
27. Chunicka, I.I. Budzhetno-podatkovyi vazheli formuvannya finansovogo potentsialu derzhavi [Tekst]: avtoref. dis. kand. ekon. nauk / I.I. Chunicka // Podatkova akademiya Ukrayini. - Irpin, 2009. - 18 s.

Стаття надійшла до редакції 15.10.2013